

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

De Sacramentis, Mille Sexcenti Errores, Vaniloqvia, Et Cavillationes

Miletus, Vitus

Mogvntiae, 1593

VD16 M 5205

De Communionem sub vtraque Specie.

urn:nbn:de:hbz:466:1-30094

De Communionem sub vtraque
Specie.

813. **D**E Communionem sub vtraque specie, iam per multos annos totius Orbis Christiani, non tantum tacitos gemitus, non obscura suspiria, non priuatas disputationes, sed communes querelas & publicas flagitationes sonora voce, omnes Ecclesias atq; aded extrà omne dubium, etiam ipsum impleuisse cœlum. *Kem.* Cum filij quondam Israel, pane cœlesti, omnem in se habente suauitatem, magna cum tranquillitate & saturitate fruerentur, magnis querelis & publicis flagitationibus aures Moysis, atq; aded ipsum cœlū, pro impetranda petra, compleuerunt, quam tandem, sed magno ipsorum malo obrinuerunt: sed audi obsecro, quid querulatur filij isti Lutheri? Totum aiunt Orbem, iam à multis annis, sonora voce, publicisq; flagitationibus Communionem postulasse sub vtraq; specie. Cum ex orbe toto, præter ipsos & Hussitas, flagitauerit nemo. Et dum propria auctoritate, magna totius orbis ac omnium Ecclesiarum turbatione, confusione & euerfione, Calicem quem flagitant, rapuerint & vsurpent, Calicem sibi eripi querulantur? An enim non habent, quem tot se clamoribus impetrare non posse clamant calicem? An alij ex orbe toto, præter ipsos, Calicem querunt aut querulantur? An rectè dicimus, *Ne scitis quid petatis?* Matth. 20.

814. Reges multos & Principes, etiam per publicas legationes, à Concilio Trid. postulasse, vt sublata iniusta prohibitionem vsus Dominici Calicis, Ecclesie Dei, iuxta institutionem Christi, & primitiæ Ecclesie restitueretur. *Kemnit.* At obsecro, qui illi tam multi Reges, ac ex toto orbe Christiano Principes? An vlli (paucissimis malè persuasis exceptis) calicem postularunt, aut postulantibus concedendum iudicarunt, Reges & Principes?

AA

815. lu-

815. Iustissimam fuisse quorundam principum de restitutione Calicis, à Concilio Tridentino, petitionem. Iustissimam aiunt, esse suorum, eorumque paucissimorum Principum, à Concilio petitionem, quam tamen nec ipsum Concilium, nec ulli alij per orbem vniuersum Reges aut Principes, iustam iudicauerunt? An æquum dixeris, quod iniquum iudicant omnes? Et si iusta fuisset petitio, quomodo Concilium publicæ salutis & tranquillitatis causa, ex orbe toto, ad eorundem Principum petitionem congregatum, iustæ petitioni non acquievisset? quomodo vel se, vel saltem, & aliorum salutis & tranquillitati, obsessum prope modum Duce MAVRTIO, aduersariorum armis & militibus, non consulisset? An iustius erat, omnium ceterorum, quam paucorum regum & principum, factiosorum quorundam Ministrorum persuasionem, à fide & religione omnium Maiorum suorum discedentium & degenerantium petitioni annuere?

816. Rursum. Iustissimam aiunt, fuisse quorundam Principum petitionem, vt Ecclesiæ Dei vsus Dominici Calicis restitueretur. Obsecro, quæ illa Ecclesiæ Dei? An Græca? At illa tunc nec habuit, neque nunc habet vsus vnius speciei, quem tamen nec tunc improbauit, nec nunc improbat. An Latina? At ista nec tunc habuit, neque nunc habet vsus Dominici Calicis, quem nec tunc restitui petiuit, neque nunc petit: Quæ ergo illa Ecclesiæ Dei, nec Græcis nota neque Latinis? Et si alia fuit Ecclesiæ Dei, præter Latinam seu Romanam, quomodo vera Sacramentorum administratione caruit? Cum aliud non sit Ecclesiæ Dei, quam Coetus hominum, rectam fidem, & administrationem Sacramentorum habentium, sic enim omnes passim Ecclesiam definiunt aduersarij, qui cum veram Sacramentorum administrationem, dum Calicem peterent, non habuerunt, nec ergo Ecclesiæ Dei fuerunt, ij ergo, à quibus Calicem petierunt, Ecclesiæ vera fuerint necesse est.

Confess. August.
artic. 7.

817. Pontificios, à quibus Protestantes Calicis restitutionem totiusque August. Confess. petierunt permissionem, non fuisse, nec esse veram Christi Ecclesiam. Cur ergo Sacramentorum ab his

ab his petierunt administrationem? Sacramenta siquidē Christi, nō nisi ab Ecclesia petuntur Christi, extrā quam nec vera religio, nec vera est Sacramentorum administratio. Ea ergō ipsa, vel sola qualicunq; calicis petitione, veram se non esse Ecclesiam declararunt.

818. Concilium Trid. legitimè requisitum, nec ad suspiria Christiani populi, nec ad postulata regum & Principum ad restitutionē Calicis permoueri potuisse. At miror, qui illi reges? Verba ea, Ministrorum sunt seditiosorū, non regum, nulli enim petierunt reges, quibus si etiam calix permissus fuisset (vt postea re ipsa compertum est) nequaquā recepissent, sed aut vna duntaxat, aut neutra specie, in despectum Concilij, vbi fuissent; sic enim ipso hoc loco teste Kemnitio scribit Lutherus. *De Formul. Miss.*

819. Præfacta Lutheri verba, non eō esse detorquēda, quasi vtriusq; speciei Communionem restitutam non velint, sed quod eam Christi, non Concilij alicuius vel Papæ auctoritate restitutum cupiant. Egregiè sanè: Nullius Concilij, in nomine Christi pro salute & congregatione Christiani populi congregati auctoritate, restitui sibi volunt calicem, cum tamen solius Lutheri auctoritate, contrā omnem totius Ecclesiæ auctoritatem receperint. An Lutherus restituere potest, Conciliū vel Papa restituere non potest?

820. Plurimum cōmuni tranquillitati, & hominū fore consultum saluti, si calix restituat. Atqui sanè nō video, cur nō restitueretur, si consultū videretur? neq; enim vel plus, vel minus Ecclesiæ accedit, si restituatur, longeq; sint plures, qui nec petunt, nec putant, quā qui petunt & putant restituendum Calicem.

821. Æquam esse Lutheranorū de restitutione calicis petitionem. Cum etiam (vt compertū est) a Pontificiis oblatū, recipere nolint? suum .n. non Pontificiorum quærunt Calicē, quem etiam (mirabile dictu) iniquè sibi eripi conueruntur, cum iniustis Pontificiis habeant & vsurpent? Catholici verò in fractione panis cum Apost. perseverantes, calicem nec petunt, nec volunt.

822. Christū vtramq; instituisse speciē. Nemo nescit, vel negat.

Facere tunc aliter non potuit, nec fieri debuit. Vt verò semper & ubiq; fieret, nec præcepit, nec præcipere potuit, dispensationem Ecclesie reliquit, quæ nunquam verba institutionis aliter intellexit.

823. Christum non solum instituisse, sed etiam præcepisse utramq; speciem; ait enim, *Edite, Bibite, Hoc facite, &c.* Præceptiva videntur, cum iisdem planè verbis, in rebus utamur liberis & voluntariis; Quod si me audire nō volueris, inquit is ipse, qui illa dixit, *interroga Ecclesiam, quæ Ecclesiam non audierit, sit tibi tanquam ethnicus & publicanus.*

Matth. 26.
Marc. 14.
Luc. 22.
1. Cor. 11.

824. Hoc facite, Verbum esse imperatiuum. Quasi (vt dictum est) non iisdem & similibus utamur verbis in rebus liberis? Cum pedes discipulorum suorum lauaret Christus, dixit, *Exemplum dedi vobis, vt quemadmodum ego feci, ita & vos faciatis.* Præceptum videri, cum non sit. Similia occurrunt passim in scripturis plurima; *Si vis perfectus esse, vade & vende omnia quæ habes, &c. Qui non dimiserit patrem & matrem, non est me dignus. Hoc fac, & viues: Facite vobis amicos de mammona iniquitatis, &c.* Si verba spectes, præceptum sonant, si autem rem ipsam, neminem sub amissione salutis obstringunt.

Ioan. 13.

Matth. 19.
Luc. 16.

825. Insulse Pontificios, per verbum (Facere) intelligere offerre; neq; enim idem esse, *Facere aliquid, & offerre aliquid.* Atqui hoc non nisi scripturarum negant expertes? quid enim aliud scriptura intellexit, cum de oblatione primogeniti dixit, *Ascenderunt parentes eius in Hierusalem, vt facerent secundum consuetudinem legis.* An aliud fecerunt, quam obtulerunt? Et in ea ipsa, quam instituit Dominus Cœna, nonne Pascha fecit? at verò Pascha immolabatur, vt habetur Exod. 12. 3. Esdr. 1. De quo Apostolus, *Pascha nostrum immolatus est Christus.* Et quidem in scripturis, *Facere, significare offerre,* infr. dicemus de Miss.

Luc. 2.

Matth. 26.
Ioan. 18. 19.
1. Cor. 5.

826. Pontificios reos esse Testamenti filij Dei, eiusdemque Testamentariam institutionem mutare & violare. *Hanc rationem sine ratione sæpè repetit & exaggerat Kemnitius.* Quasi tota Christi Ecclesia, quæ Testamenti sponsi sui heres est & conseruatrix, Testa-

Testamentum in sui ipsius mutarit aut violarit penitentem? quem enim alium nisi seipsum, violando Testamentum, defraudaret & damnificaret?

827. Calicem ex Testamento filij Dei legatum esse omnibus Christi fidelibus. Non ad sumendum necessarium, sed ad offerendum pro populo; Non enim Calix, sed sanguis Christi nobis legatus est.

828. Pontificios defraudare fideles sanguine Christi, quo sunt redempti. Infinita propemodum in hanc calumniam diuersi diuersa congerunt verba & vaniloquia. An enim, qui Christum sub vna percipit specie, fraudatur sanguine Christi? an sine sanguine Christus? Quomodo defraudatur Christi sanguine, qui totum sub vna specie percipit Christi sanguinem? Aut forte percepto corpore, non percipitur & sanguis?

829. Verum Christi sanguinem à Ministris Augustanæ Confessionis dispensari laicis: Nihil minus, nisi dicere velimus, Christi corpus & sanguinem ab Ethnicis ministrari posse & publicanis, cuiusmodi omnes sunt, qui extra corpus Christi sunt, quod est Ecclesia, Matth. 18.

830. Non saluari eos, qui sub vna communicant specie. Mirum: Quomodo ergo saluati sunt Maiores nostri, omnesque ante nos per orbem vniuersum Christiani? qui non modò sub vtraque non communicarunt, sed nec communicandum esse censerunt?

831. Non esse certum, Maiores nostros vna saluatos esse specie. At si saluati sunt, vna certè, non vtraque saluati sunt necesse est, neque enim vtramque vel perceperunt, vel petierunt aliquando, si autem saluati non sunt, veritatem ergo veritas non dixit, cum dixit, *Qui manducat hunc panem, viuet in aeternum.* Hunc panem manducauerunt Patres nostri, quomodo vitam non habent aeternam? An aliam vitam quaerunt filij, quam eorum consecuti sunt Parentes?

832. Pontificios docere, Calicem non esse necessarium ad salutem, cum tamen scriptum sit, *Nisi manducaueritis carnem filij hominis,*

Millesexcenti Errores,

hominis, et biberitis eius sanguinem, non habebitis vitam in vobis, etc.
Atqui in verbis istis, ne iota quidem de Calice, sed de carne duntaxat & sanguine, quem non minus percipit, qui eum sub vna, quàm qui eum percipit sub vtraq;

833. Aliud esse bibere, aliud quomodocunque sanguinem sumere, Christum non dixisse, *Nisi sumpseritis, sed, Nisi biberitis sanguinem, non habebitis vitam in vobis.* At (quoniam de nomine magis quàm de re ipsa rixantur) quæro, Cum sanguis sub specie panis sumitur, num propriè bibatur, nec ne? si enim propriè bibitur, habent quod quærunt: Sin autem propriè non bibitur, propriè ergò edatur necesse est, necesse est enim, vt quod per os traicitur, vel edatur, vel bibatur. Ecclesia ergo Christi, etsi bitionem Calicis nunquam damnauit, necessariam tamen esse vnicuiq; ad salutè, nunquam iudicauit, si enim aliter iudicasset, se ipsam non defraudasset.

834. Edictum æterni Dei esse, quòd omnes de Calice bibant. *Cal. lib. 4. Instit. cap. 17. §. 47.* Sed hi solliciti sunt de Calice, non de sanguine, cum nec Calice quidem, sed vulgari ad vinum suum fundendum & bibendum vtantur poculo, ac tantum de sanguine bibunt, quantum de corpore edunt, quorum bibere & edere, aliud non est quàm credere. Pontificij verò talem Calicem & ipsi quoq; habent, & petentibus haud denegant.

835. Pontificios docere, Calicem ad solos pertinere Sacerdotes, non ad Laicos. Cum nec ad hos, nec ad illos de necessitate Sacramenti pertineat, vnde nec his, nec illis porrigitur. Quòd si Sacerdotes Calicem ipsi, dum celebrant, sumunt, ab alijs tamen, sicut & Laici, non sumunt: Ad sacrificij enim, non ad Sacramenti rationem, Calix pertinet.

836. Nihil esse addendum vel detrahendum institutioni Christi, circa hoc Sacramentum. *Kemnit. pag. 123.* Atqui nec additur quicquam, nec detrahitur, sed vti res est, explicatur, Etsi enim Calicem institutum & porrectum legimus, ea tamen lege & necessitate institutum & porrectum esse, vt nullo vnquam vel loco, vel tempore, prætermitti possit aut debeat,

non

non legimus; Neq; Ecclesia sic institutum vnquam vel intellexit, vel accepit, vel tradidit.

837. Maiorem fructum homines percipere ex vtraq; quàm ex vna specie. *Kemnit. pag. 125.* At quem, obsecro, fructum? Neq; enim vel plus, vel minus de Christo percipit, qui eum sub vna percipit, quàm qui sub vtraq; percipit, vnus est enim Christus, vtrobiq; totus & indiuisus.

838. Rursum. Maiorem (inquiunt) fructum prouenire ab vtraq; quàm ab vna. Cum alium fructum & effectum Sacramenti huius non agnoscant, quàm excitationem, nutritionem, & sustentationem imbecillis fidei, aut peccatorum remissionem, siue non imputationem, aut obsignationem & oppignorationem acceptæ gratiæ & prædestinationis: At obsecro, quid amplius de his omnibus confert aut conferre potest Calix, quod idem nõ conferat Sacramentum panis?

839. B. Ambrosium, & quosdam alios, peculiarem quandam remissionem tribuere calici. Cum eundem quoq; tribuant soli pani; sicut enim sanguis effusus est, ita corpus datum est in remissionem peccatorum: Et eandem vitam, quàm bibentibus promisit Christus sanguinem, solum quoq; manducantibus promisit panem, idq; non semel, sed sæpius. Ioan. 6.

840. Cœnam quamlibet, non esse, nec dici posse refectionem integram, nisi cibis in ea proponatur & potus: Quasi ratio sit eadem refectionis spiritualis animæ, ac corporis, quod nisi humectetur, arefcit; anima verò sola pascitur potaturque gratia, quæ ex corpore & sanguine Christi, sub vna non minus percipitur, quàm sub vtraq;. Proponitur ergo corpus & sanguis Christi, isq; integer in Cœna Christi, quibusdam sub vna, quibusdam sub vtraque, vtrobiq; totus & integer Christus.

841. Necessariò fatendum esse, aut nullam omninò, aut peculiarem & vberiore per Calicem conferri gratiam. Argu-

Millesexcenti Errores,

Argumentum est Scholasticorum, aduersariis quidem oraculū, ipsis verò Scholasticis vaniloquum. Rñdent enim Scholastici, vnam recipi gratiam, non diuersam: sicut enim vtraq; species ad vnam & eandem pertinet spiritualem refectionē, ita simul sumpta, simul reficiunt, seorsim sumptę, seorsim, vtrobiq; tamen reficiunt integrę; sicut enim, qui manducat carnem filij hominis, & bibit eius sanguinem, habet vitam æternam, ita etiam, qui manducat solum panem, eodem dicente Christo, eandem habet vitam æternam, Ioan. 6. Calix ergo magis ad significationem, quàm ad gratiam pertinet vberiore.

Luc. 22.
Marc. 14.
1. Cor. 11.

842. Maiorem semper fuisse pietatem, & in religione concordiam & constantiam, apud eos, qui iuxta institutionē Christi sub vtraq; specie Eucharistiam perceperunt, quàm qui sub vna. Cum oppositum non tam scriptura, quàm ipsa temporum magistra testetur experientia. An enim Contentiones non erant inter Apostolos, in ipso institutionis primordio? An non omnes, qui ex calice biberunt, eo relicto fugerunt? An contentiones nullę apud Corinthios? An non schismatici Gręci? Armeni? Rutheni? An Concordes Lutherani & Calviniani? Cum e contra vnanimis in oratione & doctrina Apostolorum perseuerasse legantur fideles, qui in fractione panis permanserunt, Actor. 2. nec in vllō fidei articulo discordes sub vna sint communicantes Pontificij?

August. hæres.
64.

843. Cyprianum, aliosq; Patres, passim strictimq; præcipere, vt in iis, quę ad Cœnam spectant dominicam, ab institutione & traditione Euangelica nullatenus recedatur. Kemnit. pag. 126. 127. Cum, vt is ipse fatetur Kemnitius, de Aquariis loquatur agatq; Cyprianus, qui cum solam aquam in poculo sacrificij offerrent, ex institutione diuina non solam, sed mixtam vino aquam offerendam esse in sacrificio Missę contendit Cyprianus: An id seruant, qui auctoritatem Cypriani nobis obiectant aduersarij? An in ea ipsa, quam ex Cypriano obiectant, regula, qui eam tradit, errauit Cyprianus? si enim errauit, cur obiciunt? sin autem, cur non sequuntur? Ab institutione verò Euangelica recessum esse,

sum esse, quis vnquam dixit, prætereos, qui à toto quàm longif-
simè recesserunt Euangelio? An quo sensu Institutionis verba
sint intelligenda vsurpandaque, tota hæcenus non intellexit
Ecclesia?

844. Multis & illustribus antiquorum exemplis demon-
strari, in primitiua Ecclesia vtramq; speciem fuisse in vsu. *Kem-*
pag. 126. At quorsum? Ecquis enim nescit? quis negat? An enim
apud Græcos, Calix etiamnum est in vsu? Num aliquando Græ-
ci aut contra Latinos vnam? aut Latini contra Græcos damna-
uerunt vtramq;? minimè; Latinorum tamen, quàm Græcorum
vsus, semper magis fuit approbatus.

845. Nulla extare apud veteres vnus speciei exempla:
Planè oppositum: Neque enim ab eo tēpore, quo primum effecti
sumus Christiani, alium quàm vnus speciei vsum demonstrare
possumus, aut habuimus.

846. Pontificios damnare vsum vnus speciei: Inauditum
apud Pontificios, quin potiùs damnantes damnant. Etsi verò
vtramq; (vbi legitima ministratio in vsu est) non damnent, ne-
cessariam tamen ad salutem nemini esse iudicant.

847. B. Chrysostomum, aliosque Patres, non intellexisse
verba institutionis, sicut intelligunt Pontificij: quasi nulla ex par-
te ad laicos, sed ad solos calix pertineat Sacerdotes. Cum nec
Pontificij sic intelligant. Supr.

848. Veteres Patres, frequentem vtriusq; speciei facere mē-
tionem. Quasi non etiam Pontificij? Non minùs verò vnus,
quàm vtriusq; facere mentionem, nec ipse negat Kemnitius, nisi
quòd errasse, vel per synecdochen intelligendos esse contendat.
Pontificij verò rectiùs intelligunt, vt à maioribus suis, plenariis-
que Conciliis & ipsis acceperunt veteribus.

849. Pontificios, multas prætereos, nullas verò habere
causas legitimas, cur Calicem, iuxta scripturæ & antiquitatis te-
stimonia, non restituant. *Kemnitius pag. 129.* Miror, nullas si ha-
bent, cur nec ipsis quidem sibi restituant? Et Calicem quidem
restitui sibi à Pontificiis volunt, an ergo non habent? An Ponti-

Millesexcenti Errores,

ficij sustulerunt, quem nec in Ecclesia quidem vſitatum repererunt, nec à Maioribus traditum acceperunt? à quibus etiam, ſi reſtituere vellent, nec recipiendum quidem ab illis proteſtantu? Sic enim Lutherus ipſe, de Formul. Miſſ.

850. Primam & præcipuam cauſam, ob quam Pontificij Calicem reſtituere detrectent, eam eſſe, ne erraſſe videantur. *Kemnit. pag. 129.* At qui illi Pontificij? An aliud Pontificij? aliud tota per orbem terrarum Eccleſia? An errat Eccleſia? an errat qui audit Eccleſiam? Matth. 18. 25. Certi ſumus ergo, quòd nec Pontificij, nec vlli aliquando errârint, aut errare poſſint alij, quamdiu tradunt, docentque, quod tota Chriſti tradidit docuitque Eccleſia?

851. Pontificios vereri, ne ſi reſtituant calicem, multa aliorum corruant dogmata. *Kemnit.* Vanus timor: ſi enim dogmata eorum ruere poſſent, tamdiu haud ſteriffent; quòd enim ex Deo non eſt, ipſo Deo teſte, diu ſtare non poteſt, Matt. 25. Act. 5. 2. Pet. 2. Quàm autem Lutheranorum firma & ſtabilia ſint dogmata, vel ipſi, ſi cæci non ſunt, ac ſimul in ipſis impleri vident, quod de ipſis futurum Chriſtus prædixit, Matth. 13. Ioan. 12. Act. 28.

852. Pontificios in reſtitionem calicis conſentire nolle; vt ea ratione Pontifici Romano, merum & mixtum imperium & Dominium in Eccleſiam, ſaluum, ſantum & teſtum maneat. At quid accedat vel decedat Pontifici Romano, ex vna vel vtraque ſpecie, non video. An fortè Pontifex eſſe deſinet, ſi calicem ipſe ſumat, & cæteris diſtribuat? aut fortè bonorum ſubditorum eſt, leges ſuperiorum auctoritatemque; Eccleſiæ per contemptum & rebellionem negligere, deſigere, proterere?

853. Pontificem Romanum per ſummam tyrannidem laicis ſuſtuliffè calicem: At quis ille, quòue nomine Pontifex? An ſolus Pontifex? Et non omnes vbiuis terrarum præſules? Principes? reges? imperatores? Eccleſiæ? ſcholæ? Concilia? Theologi: Parochi? Clerici & Laici, vnã approbarunt, receperunt, & tradiderunt ſpeciem? An non eandem, quod ſuprà ipſum Pontificem,

tificem,

rificem statuit se Concilium Basiliens. approbanit? An vlli vnquam Germanorum Imperatores, Romanis non rarò infestissimi Pontificibus, ereptum sibi ab istis conuesti sunt calicem?

854. Pontificem Romanum per summam tyrannidem, nolle restituere laicis calicem: At quomodo restituat, cum non sustulerit? Et plures sint longè, qui restitutionē nolint, quàm qui velint? imò nulli Catholici quærent? An si expediret, vel omninò necessarius esset, vel sibi ipsi saltè non restitueret? cur sibi? cur aliis nō restitueret? an nec suæ quidem, nec aliorum salutis est cupidus?

855. Restituendū esse Laicis calicem. At quis, obsecro, restituat? Num Pontifex? At hunc nullam prorsus in Ecclesiam habere potestatem, nec si restituere veller, ab ipso recipiendum esse, passim & vbiq; clamant: Num Episcopi? At hi necessarium esse non iudicant. Num Concilia? At hæc vnā speciem approbarunt & confirmarunt: Num Imperator vel Principes seculares? at si hi possent vel deberent de rebus iudicare & decernere Ecclesiasticis, frustra essent Ecclesiastici, frustra audire Ecclesiam, & eos qui sedent super Cathedram iuberentur, Matth. 18. 25. Deut. 17. Luc. 10. Hebr. 13. frustra sibi rerum diuinarum conquirent, & constituerent Ministros. Deniq; nec ipsi pro se, nec pro aliis restituendum esse hæcenus censuerunt: Quis ergo? Num Lutherani, vel Calviniani? At hi quoq; Laici, nullam habentes legitimam potestatem vel vocationem, Et cum extrā verā Christi sint Ecclesiam, calicem Christi, nec habere, nec aliis dare aut restituere possunt. Quis ergò tandem? Num Ecclesia tota? At si hæc vtramq; speciem necessariam iudicaret, vnā nunquam approbasset, nunquam tradidisset? Rectè ergo dicitur: *Nescitis quid*

Luth. de Form. Miss.

*Matth. 2.
Iacob. 4.*

petatis. Petitis, & non accipitis, eò quòd male petatis.

856. Pontificios nolle restituere Calicem, propter nundinationem missarum, vt ea ratione homines à communionē Cœnæ abducantur, atq; ad redimendas Missas cateruatim, propositis & collatis vniuersis mundi thesauris, confluant. *Kem. pag. 130.* Pura calumnia: Quid enim Missæ cum Communionē? An fortè rarius vel frequentius communicaret populus in Missa, si Calix restituatur?

BB a

857.

Millesexcenti Errores,

357. Non restitui à Pontificiis Calicem, propter dogma de dubitatione reconciliationis & remissionis, in usu enim calicis filius Dei testatur, se omnibus & singulis obsignare & applicare beneficium redemptionis. Cum nec vna, nec vtraq; species peccata remittat, aut remissionem obsignet, aut vna magis, quàm altera certum quempiam reddat de reconciliatione & remissione? Supr.

358. Concilium Tridentin. cum dixit, Ecclesiam iustas & graues ob causas adductam fuisse, ne laicis ministraretur calix, oblique notasse, & tanquam leuia & iniqua sugillasse, postulata principum oblata Concilio de restitutione calicis. *Kemnit.* Atqui Concilium non debebat vnus duntaxat aut alterius Principis, sed omnium regum & principum causas, quæ magis essent iustæ, considerare & attendere. Et sanè, si iustæ & graues causæ subfuisent, equis postulationibus haud obstitisset, quin non expectata postulatione sibi ipsi restituisset.

359. Antè Concil. Constant. vnã speciem non fuisse in usu. Cum oppositum planè ipsum testetur Concilium, quod vsum vnus speciei non modo non instituit, sed confirmauit, quem vtique confirmare non potuisset, nisi institutum & receptum inuenisset.

360. Concilium Constant. vsum vnus speciei, hominibus obtrusisse. Cum homines vbiuis terrarum, maximè qui Latine secuti sunt Ecclesiam, alium vsum nec habuerint vnquam, nec postulauerint; Deinde, an ipsi quoq; obtrusus est Concilio? quis primus obtrusit? An sibi ipsi Concilium, orbisq; vniuersus obtrudi permisisset, si contrà Dei verbum, institutionemq; Christi esset?

361. Concilium Constant. vtrò fateri, Christum sub vtraque specie Eucharistiam instituisse, eo tamen non obstante, consuetudinem Ecclesie, esse præferendam & retinendam. Vide obsecro, quàm sit verum, quod tantis vbiq; disseminant clamoribus, vsum vnus speciei à Concilio Constant. sumpsisse initium, cum iam tunc fuisse vniuersalem fateantur, quem vtique non confirmasset,

firmasset, nisi approbatum in Ecclesia vniuersa Concilium re-
perisset.

862. Concilium Constant. ex diametro opponere consue-
tudinem Ecclesiæ, institutioni Christi. *Kemnit. pag. 131.* Atque
am non opponit, vt pugnans, sed vt maximè congruentem;
neq; enim sic instituta est vtraq; species, quin pro salute fidelium
vna ministrari possit, quod nisi Ecclesiæ, quæ in omnem à Spiri-
tu Dei dirigitur veritatem intellexisset, vnā nec approbasset,
nec confirmasset. Quod si cui Kemnitio pugnare videtur, magis
Ecclesiæ & plenarij Concilij, quàm vnus vel alterius iudicio
standum & acquiescendum est Kemnitij.

863. Concilium Constant. agnoscere, consuetudinem v-
nius speciei, diuersam esse à consuetudine primitiue Ecclesiæ, &
tamen eo nō obstante, damnare hanc, approbare illā. Atqui nul-
lam damnat, vtramq; probat, vnā præfert. Et sicut Concilium
non damnauit veterum, ita veteres non damnarunt consuetu-
dinem recentiorum. Minimè autem est dubium, consuetudinem
vtriusq; speciei nunquam fuisse vniuersalem, sicut vnus, vt e-
nim vtriusq; ita vnus quoq; traditionem à veteribus acceperunt
maiores nostri, & ipsi veteres.

864. Concilio Constant. non fuisse notam, illam Pontifi-
ciorum modernorum argutiam, Calicem non ad laicos, sed ad
solos pertinere Sacerdotes. Mirum id, quomodo ignoratum fue-
rit Concilio, cum nec antè, nec post Concilium, alij quàm Sa-
cerdotes offerentes sumpserint calicem? An autem, & quomodo
ad solos pertineat Sacerdotes, diximus. *Infr. de Miss.*

865. Cyprianum, Augustinum, atq; omnes adè ad vnum
Patres, in hoc consentire, magis sequendam esse veritatem, quàm
Consuetudinem quamcunq;. *Kemnitius. pag. 131.* Cum ex ipso
statim subiungat Augustino, intelligendum id esse, si consuetu-
do veritati non suffragetur, alioquin si suffragetur, nihil esse te-
nendum firmitus, imò pro ipsa lege habendam: atqui hanc non
refragari, tota, quæ approbavit, testatur Ecclesia.

866. Consuetudinem vnus speciei, nunquam fuisse vni-
uersa-

Millesexcenti Errores,

uerfalem, vel à tota receptam & approbatam Ecclesia, cum ea in primitiua nec fuerit quidem. Atqui fuisse paulò post patebit. Et si verò semper & vbiuis non fuerit vniuersalis, nunquam tamen, etiam ab illis, qui vtraque vsi sunt specie, tanquam erronea, aut institutioni diuinæ contraria, fuit iudicata vel damnata: fuisse nihilominus à tota receptam, approbatam, obseruatam & traditam Ecclesia Latina, nec ipsi negare possunt aduersarij.

867. Nullam esse iustam causam, ob quam calix omnibus & singulis non ministratur: At cum nulli ad salutem sit necessarius, nec exiguo cum periculo ministratur, cur sine causa ministratur? An iustas Ecclesia non expendit causas?

868. Si non esset necessarius calix, Christus non instituit. Atqui non instituit vt necessarium, nisi propter mysterium & sacrificium, de cetero liberum esse voluit.

869. Pontificios multa confingere, nulla proferre certa pericula, propter quæ calix non ministratur. *Kemnit.* At si nulla essent, Ecclesia ministratiõem eius vtiq; nunquam intermisisset: Et quomodo sunt nulla, cum ab omnibus proferantur tam multa?

870. Si propter euitanda quædam prætenfa pericula, quæ circa dispensationem calicis accidere possunt, calix sit intermitendus, vniuersam Ecclesiam primitiuam Sacriligij fore insimulandam, quæ non obstantibus illis, calicem dispensauit. *Kem. pag. 132.* Sed vniuersam aliquando Ecclesiam, vtramq; dispensasse speciem, aut vllam vnus damnasse vsu, aut ita vsam vtraque, vt sentiret, vnã ministrari nec posse, nec debere, contraq; institutionem fore diuinam, si vna ministratur, planè à veritate est alienum; sic enim tota posterior iudicauit Ecclesia, quæ collatis consideratisq; quæ aliquando acciderunt & accidere possunt, incommodis & periculis, consultissimum iudicauit, calicem nõ ministrare, quem & ipsa dubio procul primitiua Ecclesia mature prætermisisset, si eorum, quæ posterior Ecclesia periculorum & incommodorum experientiam habuisset.

871. Ma-

871. Manifestam esse contumeliam in filium Dei, institutionem ipsius, ob nescio quæ prætenfa pericula, intermissione calicis violare, cum ea omnia & singula, quæ accidere possunt, non ignorarit, iis tamen non obstantibus calicem præbuerit. Verùm Christus non hæc solùm, sed alia quæ acciderunt, vel accidere possunt, mala prævidet omnia, & tamen vt ea, quantum fieri potest, caueamus & euitemus, vbiq; monet, propterea mandatum institutioni adiecit nullum, sed pro hominum salute & vtilitate, dispositionem, & dispensationem eius Ecclesiæ suæ reliquit; Christus sanè non minus proditorem suum, quàm cætera præviderat mala, eo tamen non obstante, corpus suum in perniciè, & damnationem ipsius ipsi quoq; tradidit. An rectè hinc colligemus, manifestis & notoriis proditoribus esse porrigendum, quia Christus porrexit? Christū verò etiam vnā præbuisse speciem, inf. dicem^o.

872. Aliis mediis occurri posse prætenfis periculis, quàm abrogatione calicis. Sed si alia media Ecclesia hæctenus reperire & adhibere potuisset, vtiq; adhibuisset. Causæ verò, quas Kemnitius recenset, calumniæ potiùs sunt quàm causæ, vt paulò post patebit.

873. Ex sententia B. Augustini, non minus periculum esse, ne quid ex sacro pane in terram decidat, quàm ne quid ex calice defluat, & tamen non idè panem abrogari. *Kem.* Talia Pontificiis ex Patribus obiiciunt, cum interim non tam Patres, quàm ipsos rideant Pontificios, quod quicquam, vel de corpore in terram decidere, vel de sanguine sibi persuadeant posse defluere, cum extra esum & vsum, nec corpus in pane, nec sanguis sit in calice: An non solidè sua ex Patribus contrà Pontificios probant dogmata? Ex qua verò parte maius & euidentius sit periculum, videre potest & iudicare quilibet.

874. In hac languida Ecclesiæ senectæ, elapsis florentibus Ecclesiæ temporibus, prudentiores velle esse Pontificios, quàm omnes Patres, omnes Martyres, omnes Confessores, qui non attentis, quæ accidere possent periculis, calicem tamen non abrogarunt. *Kemnitius.* Sed næ languida Kemnitij prudent-

prudencia? qui nos, nec ipsa quidem, quæ in primitiua Ecclesia acciderunt pericula, vult attendere? nisi enim apud antecessores accidissent, successores ea attendere non potuissent. Quin Apostolus Paulus, mature ea apud Corinthios expertum, calicem nullis posthac ministrasse populis, non obscure deprehendimus.

Infr.

875. Illam Clausulam Concilij Constant. *Quamuis Christus vtramq; speciem instituerit, eo tamen non obstante, consuetudinem Ecclesie esse retinendam, &c.* esse planè diabolicam, ipsumq; Concilium cum eam decerneret, plus quàm septuaginta septem diabolorum legionibus fuisse obsessum. *Luth. contr. Concil. Constant. Et repetitur ab Herbrand. in suis contr. Ernöhoffer libellis.* Verùm, ipsam Lutherum, auctore & consultore Diabolo, Missam abrogasse, ipse, non alius scripsit: Concilia verò Oecumenica in nomine Christi legitime congregata, à Diabolo regi, nusquam nisi in ipso legitur Luthero, qui, an ipse, dum ea contra Conciliū verba scriberet, illo suo, quo cum modium se salis consumpsisse scribit, Diabolo obsessus fuerit, qui libellum eius legerint, iudicare poterunt.

*De Abrogat.
Miss. Priuat.*

876. Concilium Constant. in approbatione & confirmatione communionis sub vtraq; specie, turpiter contra Dei verbum errasse. Atqui sano iudicio, magis credendum est plenario Concilio, de Luthero, quàm Luthero, de Concilio. Concilium errasse, nulla Concilia, nulli Theologi, nullæ Scholæ, nullæ hactenus dixerunt Ecclesie. Errare verò Lutherum, vna est omnium Conciliorum & Theologorum sententia.

877. Periculum effusionis Dominici calicis, non tanti esse momenti, vt propter ipsum omnes defraudari debeant fideles calice. *Kenn. pag. 133.* At fideles non quærunt calicem, sed Christi sanguinem, quem sub vna commodius & fructuosius sumunt, quàm sub vtraq;. Quanti verò pendendum sit periculum effusionis, magis audiendi sunt Patres & Concilia, quàm Lutherus, Calvinus, Zwinglius, & Sacramentarij ceteri, qui cum sanguinem nullum esse in calice credunt, nec effundi quidem posse sibi persuas-

persuadent: atqui longè aliter rem sese habere totus testatur orbis.

878. Multas referre Gerlonem causas, propter quas Concilio Constant. visum fuerit, non esse necessarium calicis vsum, omnes tamen esse leues & futiles. *Kemn pag. 137.* Atqui Concilio, ceterisq; Theologis & Patribus, non Gerlonis, sed Kemnicij causa leues esse videntur. *Audiamus tamen, quàm sint leues.*

879. Prima Causa, periculum est effusionis. Hoc (vt paulò antè) tanti momenti nequaquam esse autumant, vt propter ipsum vsum calicis prohiberi debeat. Atqui periculum hoc Concilium minimè paruipendit, nec ipsi paruipenderent, si sanguinè effundi posse crederent, quia verò extra vsum sanguinem necesse, nec effundi posse docent, ideo nec magni pendendam effusionem purant. Verum, vt dictum est, aliter ex Verbo Dei orbis Christianus persuasus est.

880. Secunda causa. Periculum deportationis; Neq; enim facillè, & sine periculo calix ad infirmos deportari potest. Hoc evitare posse Kem. autumat, si calix in ipsa cœna dispensetur, vel apud ipsos infirmos consecratur. Sanè si statim absumatur, vel apud ipsos infirmos consecratur, deportationis periculum erit nullum: Sed talem consuetudinem Ecclesia Christi nescit, nec vnquam habuit aut admisit etenim ad infirmos, & absentes Eucharistiam deferri, non apud ipsos per quemcunq; Ministrum laicum consecrari semper solitam, vel ex ipso constat Kem. Sup.

881. Tertia causa. Vasorum est sordidatio & attrectatio, neq; enim vasa sacra à quolibet rectè contrectantur, vel indifferenter singulis delibanda porriguntur. Hoc quoq; periculum tanti non esse momenti arbitrantur, vt nulli propterea calix sic porrigendus. Sed hoc apud illos, qui nec calici, nec ipsi honorem vllum deferunt sanguini, alioquin etiam vasis, ex quibus sanguis nobis delibandus proponitur, suum deberi honorem & reuerentiam, apud Christianos necesse, nec vnquam fuit, aut esse debet dubium. Vid. Opt. Milevit. cont. Parmen. Et Ioã. Hufs. apud Ioan. Rokzan, qui Concilio Constant. nomine Bohemorum,

Millesexcenti Errores,

rum, præsens interfuit, in libro de septem Sacramentis, capite duodecimo.

882. Quarta causa. Ne quid barbæ vel labiis incautè fumentium, de sanguine Christi adhærescat. Huic incommodo vel periculo obuiari posse opinantur, si barbæ abradantur. At verè, ne Ministri non pauci, totum sibi potius eripi Sacramentum, quàm barbam abradi paterentur. Alioquin, si non minus in barbæ vel labiis hære, quàm in ora fundi sanguinem Redemptoris sui crederent, nec hoc quidem incommodum leuipenderent, cum autem extra ora sua qualiacunq; sanguinem nullum agnoscant, de barbarum lanugine magis solliciti sunt, quàm de Christi sanguine.

883. Ridiculos esse Pontificios, qui propter barbæ laicis calicem denegent, cum & ipsi sacrificuli barbati calicem sumant. Atqui non est eadem vnius, quæ omnium ratio, nec eadem facilitate omnib; & singulis quomodocunq; pexis vel impexis porrigitur, quod ab vno summa cum circumspectione sumitur, unde nec ipsis quidem Sacerdotibus calix porrigitur.

Serm. 152.

884. Sed quid de fœmellis (inquit Kemnitius) cur istis calix non ministratur? At istis nec antiquitus quidem calicem fuisse ministratum, ex Augustino licet colligere, qui mulieres suo tempore, munda secum ad altare afferre consueuisse scribit linteola, in quibus Sacramentum exciperent, quod vtriq; de Calice intelligi non potest; Alioquin (vt sæpè) nec viris, nec mulieribus ad salutem calix est necessarius; Nec plus Græci sub vtraq; quàm Latini percipiunt sub vna.

885. Quinta causa. Periculum conseruationis consecrati vini, cum facillè corruptatur, acescat, putrescat, vermes generet & bibiones, &c. Hoc etiam periculum aduersarij rident, quia sanguinem extrà vsum nullum esse autumant: hoc autem non est ipsum periculum, sed sanæ doctrinæ negare fundamentum; Sacramentum enim extrà vsum veram habere rationem Sacramenti, nemo est, qui aliquando dubitauit. Suprà.

886. Sex:

886. Sexta causa. Quod ex vno eodemque calice bibere, multi abhorreant. Respondet Kemnitijs, vnionem magis, quã calicem esse attendendam. At sanè vereor, quod si quis ipsi talis porrigeretur calix, ex quo sani simul & saniosi, vel morbo quouis contagioso affecti, præbissent, primum omnium futurum qui abhorreret, & ex eo bibere recusaret: Aut fortè singulis singuli adhibendi erunt calices?

887. Septima causa. Defectus est vasorum & calicum, in quo enim tanto vase vel calice vini fiat consecratio, quantum in magna communicantium multitudine foret necessarium? Kemnitijs respondet, Haud pauciores fuisse olim, qui communicarent, nec tamen vina defuisse vel vasa: Atqui vini vel vasorum copiam suppeditari posse nemo abnuit, commodè tamen id semper & vbiuis fieri posse, nemo quoq; est, qui dixerit. Tantam verò olim, in primitiua maximè Ecclesia, comunicantium fuisse multitudinem, quanta modò esse solet, neutiquam est verisimile, neque enim fideles olim, communionem in annum, vel certum differebant diem, sicut modò, cum plerumque nec pauci quidem, idque abditis in locis propter persecutorum & infidelium multitudinem, communicare sinerentur. Quin nec Calicem quidem fuisse in vsu, ex Augustino paulò antè notauimus, Et sicubi fuit, aucta fidelium multitudine, animaduersisq; *Serm. 152.* quæ quotidie occurrebant propter calicem incommodis, paulatim apud omnes ministrari desit.

888. Octaua causa, Defectus est ipse vini, quod nec semper, nec vbiuis commodè haberi potest. Hanc ideò leuem arbitrantur causam, quia defectum vini quouis alio liquore suppleri posse credunt, quod alienum est, semperque fuit, à fide totius Ecclesiæ? Alioquin vinum plurimis in locis, ac summis sæpe in necessitatibus deesse, aut summa cum difficultate haberi posse, nec ipsi quidem inficiari possunt, qui veritati fidei in suam ipsorum perniciem tantopere refragantur aduersarij.

889. Nona causa. Periculum est congelationis vini. Hoc nec leue, nec incertum, nec rarum esse, ipsi qui in frigidioribus

Millesexcenti Errores,

dioribus locis habitant, aduersarij experiuntur, vbi non modò pro infirmis commodè non potest asseruari, sed saepenumero, quin congelerur, nec quidem consecrari: Nisi cum ipsis dicere velimus, sanguinem nec asseruari, nec deferri, nec posse congelari, quod sentire & docere ipsa veritas vetat.

890. Absolum esse, quod Pontificij periculum ex congelatione vini obrendant, cum olim remissius frigus non fuerit, quàm sit modò, eo tamen non obstante, calicem fuisse singulis dispensatum. Atqui calicem in nostris his Septentrionalibus partibus vlli vnquam fuisse ministratum, nullè prodiderunt historiarum, nulli tradiderunt, aut post se reliquerunt Maiores, nulla vsq; ad Concilium Constant. vsum calicis sollicitarunt gentes. Et si etiam fuisset, tale quoq; periculum subfuisset, quod qui negat, sensum negat & experientiam.

891. Periculum congelationis, quoquo modo præcaueri posse. At non idè periculum non est, quia præcaueri quoquo modo potest, si enim præcaueri nullo prorsus modo posset, nec calix quidem vllò loco vel tempore ministrari potuisset, aut posset.

892. Nullum esse apud ipsos frigus tam intensum, quin calix sine periculo congelationis ministraretur, nec propter congelationem quemquam defraudari calice. Sanè, vbi sanguis non est, ibi nec congelari potest, si sanguinem extra vsum congelari posse crederent, periculum congelationis haud ignorarent aut pernegarent. Pontificij verò in ipso persèpè altari, priusquam consecraretur vel percipiatur, congelari calicem, non rarò experiuntur.

893. Romæ saltem, & in locis calidioribus, periculum congelationis subesse nullum, cur ergò vel Romæ saltem non ministratur calix? Respondeo, quia nec Romani, nec alij perunt, aut necessarium sibi esse ad salutem credunt Christiani populi: alioquin quantum congelationis in frigidioribus, tantum putrefactionis periculum est in locis calidioribus.

894. Decima causa. Denegari calicem Laicis, ne pares se esse

esse parent Sacerdotibus. Hanc causam ad concitandos in Clerum Laicos, quasi eos indignos habeant, quibus redemptoris sui praebeant sanguinem, plurimum exaggerant omnes Lutherani. Sed cum nec Laici sub vna, nec Sacerdotes plus minusue percipiant sub vtraq; de Christi sanguine, quid, obsecro, querulantur Laici? quid calumniantur Ministri? Falsum verò esse Ministrari Sacerdotibus, vel quibuscunq; viris Ecclesiasticis etiam in extremo mortis agone constitutis calicem, omnibus notum est & manifestum, quis enim vnquam vidit, Sacerdoti etiam in agone mortis constituto porrectum Calicem?

895. Ipsos Pontificios Sacrificulos probè nosse, vnam ad salutem non sufficere speciem, idcirco non contentos vna, communicare sub vtraq; Mera manifestaq; (vt omnibus notum est) calumnia; si enim vtramq; ad salutem sibi necessariam esse ducerent, in agone mortis, quando de salute sua vel maximè quisq; sollicitus esse solet, vnam nec peterent, nec oblatam sumerent, cum manifestum sit, nec ipsum quidem Rom. Pontificem aliter, quàm more laicorum, communicari sub vna.

896. Sacerdotes aliter communicari ac laicos. Inauditum apud Pontificios. Vtramq; sumunt quando consecrant, propter sacrificij, non Sacramenti, integritatem & significationem, quotiescunq; verò communicantur, sub vna, & non sub vtraq; communicantur & communicant specie, sicut laici.

897. Vndecima causa: Ne suspicentur laici, vtramq; speciem ad salutem esse necessariam. Hæc potissima omnium causa est vnius speciei. Non porrigitur calix nec laicis, nec Clericis, quoniam ad salutem nec his est necessarius, nec illis. Et huic sententiæ, nullæ vnquam, nec illæ etiam, quæ vtraq; hætenus vserunt & vtuntur, Græcæ contradixerunt Ecclesiæ: Sanguinem esse necessarium scimus, nō autem calicem.

898. Duodecima causa. Ne omnes Pontifices, omnes Episcopi, omnes Prælati, omnes Doctores & Scholastici, ac tota Rectorum & Vnctorum turba, in approbatione vnius speciei, turpiter & enormiter errasse videantur. Magnum veritatis argumen-

Millesexcenti Errores,

eum, id verum & rectè rationi fideiq; esse consentaneum, quod omnes consentaneum esse iudicarunt. Fidei bellum inferunt & rationi, qui contra omnium rationem pugnant & fidem.

899. Decimatertia causa. Ne quis existimet, vim & efficaciam huius Sacramenti, magis venire à sumptione, quàm à consecratione. Vanitas: siue enim vna, siue porrigatur vtraq; species, vis & efficacia Sacramenti à consecratione pendet, non à sumptione, in qua corpus non fit, sed verbo factum consumitur. An verò fructus maior proueniat ab vna, quàm ab vtraque, diximus.

*Matth. 16. 18.
1. Timot. 3.*

900. Decimaquarta causa, Ne quis suspicetur, Ecclesiam Rom. haud rectè sentire de Sacramentis, nec esse in hoc imitandam. Sed hæc, quæ sit causa, lector videt: Neq; enim Romana duntaxat, sed omnes vbiuis gentium Ecclesiæ, vsum vnus speciei, vt salutarem & vtilem receperunt, vsum verò vtriusq; tanquam minimè necessarium iudicarunt. Et quidem si Ecclesia Romana vera est Christi Ecclesia, rectè de ea sentitur & asseritur, quòd nec in fide, nec in Sacramentorum erret administratione, quandoquidem vera Christi Ecclesia, ipsa teste scriptura, non errat. Sin autem vera non est, nec vera quidem docere assentimur. Aliam verò esse extra hanc veram Christi Ecclesiam, nemo demonstrauit hactenus, nemo demonstrabit in posterum, nisi quis fortè cum ipsis Ecclesiæ desertoribus, occultam quandam sub scamnis, & omnibus hominibus comminisci velit ignotam.

*Euch. in Declar.
Euchar.*

901. Decimaquinta causa. Ne qua schismatis præbeat occasio. Hanc quoque causam, vt leuem & futilem, Kemnitius deridet. Cum propter hanc eandem Lutherus, quamuis restitui calicem cuperet, ad confusionem tamen & dissensionem evitandam, non ex arbitratu vnus vel alterius Episcopi, sed plenarij alicuius Concilij auctoritate, restituendum censuerit, & consuluerit. Neq; enim introduci, vel introducta qualiscunq; consuetudo vniuersalis, sine magna confusione & dissensione abrogari vnquàm potuit. Aug. loc. cit. Et l. de quib. ff. de ll. cum seqq; Vlp. l. 2. ff. de Constit. Princip.

901.

902. Omnes Pontificiorum rationes, cur vna retinenda sit species, esse leues, inanes, futiles, frigidas & ridiculas. *Kem. pag. 134.* Sed vir non leuis & inutilis, eum potius leuem dixerit & inutilem, qui omnes præter se leues asserit & futiles: Ecclesia sanè nec leues, nec causas illas vnquam iudicauit esse futiles. Si quis autem Ecclesiam non audierit (inquit Christus) sit tibi non solum tanquam leuis & inutilis, sed tanquam ethnicus & publicanus. *Matth. 18.*

SED ALIAS RATIONES GERSONIS
audiamus.

903. Falsum esse, quod Gerson scribit, Calicem non pertinere ad substantiam Sacramenti. *Kemnitius pag. 134.* At verissimum esse, omnis Theologorum schola consentit, nec dissensit quisquam hætenus. Ex scripturis verò, nec quid Sacramentum sit, nec quid ad eius pertineat essentiam, probari potest.

904. Falsum esse quod Gerson scribit, Calicem nunquam fuisse præcepti ex iure diuino. At verum id esse, non Gerson modo, sed omnes hætenus censuerunt Theologi, An quid præcepti sit iurisque diuini, ignorauit vniuersa Ecclesia? omnia Concilia? omnes Patres? omnes Theologi? omnes Scholastici? omnes omnium sæculorum Christiani? An de scripturarum vero sensu iudicare potest Lutherus? Calvinus? Kemnitius? iudicare non potest Cyprianus? Augustinus? Hilarius? Hieronymus? &c. Et quidem vtramque speciem à Christo non esse præceptam, ipse fateretur inconstans sibi Lutherus in Declaratione Eucharistiæ, *Tom. 7.*

904. Nulla probabili ratione, ex 6. Ioannis cap. vnã à Pontificiis probari speciem. Cum in toto illo capite, panis solius frequens, calicis penitus nulla fiat mentio. Atque idem omnino effectus, qui carni & sanguini, soli sæpeque tribuitur panis, nullus calici, *ibid.*

905. Non esse attendendum, quid Christus Ioannis 6. promi-